

Aan

- de colleges van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht,
- de colleges van Gedeputeerde Staten van Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland,
- de dagelijks besturen van de Stadsregio Amsterdam, Stadsregio Rotterdam, Stadsgewest Haaglanden en Bestuur Regio Utrecht

Ons nummer:
RR 2007 212

Informatie bij:
P. Oudega

Datum:
16 oktober 2007

Onderwerp:
Voorstel tot opheffing van gemeenschappelijke regeling
Samenwerkingsverband Randstad

Doorkiesnummer:
030 258 27 05

Geacht college en geachte leden van het dagelijks bestuur van de stadsregio's,

Het bestuur van Regio Randstad stelt u voor te besluiten tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Randstad (Regio Randstad). Het is de bedoeling om daarvoor in de plaats per 1 januari 2008 over te gaan op een nieuwe vorm van coördinatie. De secretarissen van de randstadoverheden, inclusief Almere, dragen daarvoor de ambtelijke verantwoordelijkheid. In deze brief licht ik dit voorstel toe. Ook ga ik in op de besluitvorming die nodig is voor de opheffing van Regio Randstad.

1. Waarom opheffen van de huidige regeling?

Versterking van de internationale concurrentiepositie en van de leefbaarheid van Randstad Holland is de missie waartoe de twaalf randstadoverheden zich in 2002 in de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Randstad hebben verbonden. Doelen die ook in 2007 onverminderd van kracht zijn. De bestuurlijke organisatie die daarvoor de beste voorwaarden biedt is echter al geruime tijd in discussie.

Rapport Teisman

In opdracht van het bestuur van Regio Randstad publiceerde prof. dr. ing. G.R. Teisman in 2005 het advies *Stagnatie of transitie; evaluatie van de bestuurlijke samenwerking Randstad* (Den Haag, augustus 2005). Als gevolg van problemen van procesmatige en bestuursculturele aard in het samenwerkingsverband signaleerde hij dat de effectieve wil tot samenwerking onvoldoende (daad)krachtig was. En dit ondanks het nog steeds door ieder onderschreven doel van de samenwerking. Vervolgens bood hij enkele onderling verschillende wegen naar verbetering, variërend van opheffing van het samenwerkingsverband (0-optie) tot bestuurlijke reorganisatie in de Randstad (optie 1), het door de randstadoverheden oprichten van functionele samenwerkingsverbanden (optie 2) en de meer projectgerichte en co-productieve aanpak door de overheden zelf (optie 3).

Bestuurlijke reorganisatie als optie

Eén van de mogelijke wegen naar verbetering was een vereenvoudiging van de bestuurlijke organisatie in Randstad Holland. De Holland Acht publiceerden in oktober 2005 het manifest *Slagvaardig bestuur voor Randstad Holland noodzakelijk*, om tot een effectiever en efficiënter

bestuur te komen. De noodzaak daarvan werd ondersteund door de uitkomsten van de *Randstadmonitor*, die een zeer matige economische prestatie van de Randstad liet zien. Het manifest, het rapport van de Commissie Kok en de *Territorial Review Randstad Holland* van de OESO hebben ertoe bijgedragen dat de ontwikkeling van de Randstad bij de vorming van het nieuwe kabinet veel aandacht heeft gekregen. Dat heeft helaas niet geresulteerd in voorstellen voor integrale bestuurlijke reorganisatie in de Randstad. Deze weg naar verbetering biedt voorlopig weinig perspectief.

Bestuurlijke samenwerking is nodig, maar wel anders

Terwijl de Holland Acht het initiatief namen voor bestuurlijke reorganisatie in de Randstad, besloot het bestuur van Regio Randstad op basis van het rapport Teisman tot aanpassingen in de bestuurlijke structuur van de samenwerking. Er kwam een bestuur met twaalf leden, Almere als waarnemer en een onafhankelijk voorzitter en er werd vaker gewerkt met bestuurlijke trekkers uit de randstadoverheden die zelf ondersteuning inbrachten.

Deze aanpassingen hebben niet tot wezenlijke verbeteringen geleid. Vergeleken met de voorafgaande periode is bij het huidige kabinet de aandacht voor de Randstad als geheel sterk gegroeid. De randstadoverheden zijn echter – zij het in onderling verschillende mate – steeds minder bereid het gezamenlijke op randstadschaal voorop te stellen. Dit wordt veelal beargumenteerd met het streven naar vermindering van de bestuurlijke drukte.

Het bestuur van Regio Randstad concludeert dat bestuurlijke samenwerking op randstadschaal noodzakelijk is, maar beoordeelt de huidige organisatievorm als te zwaar en te bestuurlijk en de inzet voor realisering van de gezamenlijke ambities als te zwak. Absenteïsme bij vergaderingen en bijeenkomsten, onvoldoende betrokkenheid bij inhoudelijke onderwerpen op randstadschaal en een afweging van belangen waarbij “het hemd meestal nader is dan de rok” zijn het gevolg.

Nu de weg naar een bestuurlijke reorganisatie in de Randstad voorlopig niet tot verbetering kan leiden, is het dringend noodzakelijk een andere route in te slaan. Het bestuur heeft daarbij optie 3 uit het rapport Teisman voor ogen: een verschuiving van het zwaartepunt in de samenwerking naar projecten die van onderop en in samenwerking tussen randstadoverheden worden uitgevoerd. In de woorden van Teisman: “In deze oplossingsrichting wordt veel verwacht van enthousiaste bestuurders die de ruimte en het vertrouwen krijgen van anderen om zich in te zetten voor gemeenschappelijke projecten of thema’s waar zijzelf vertrouwen in hebben.” Dat spoort goed met de werkwijze die het kabinet medio 2007 introduceerde voor de 33 projecten in het *Urgentieprogramma Randstad*.

Een keuze voor deze werkwijze moet zichtbaar worden gemaakt in de structuur van de samenwerking. Het bestuur stelt daarom voor de huidige regeling op te heffen. Dit dient al per 1 januari 2008 zijn beslag te krijgen.

2. Een nieuwe vorm van coördinatie in de Randstad

Een nieuwe vorm van coördinatie....

De opheffing van de huidige regeling is voor ons bestuur onverbreekelijk verbonden aan de voornemens voor een nieuwe vorm van coördinatie vanaf 1 januari 2008. De doelen van de randstadsamenwerking worden immers onvoldoende gediend door de optelsom van beslissingen en activiteiten van de afzonderlijke randstadoverheden. Zonder de huidige samenwerking – hoe onvoldoende effectief ook – zou de internationale positie en ontwikkeling van de Randstad naar onze overtuiging niet de aandacht hebben gekregen die deze nu hebben en zou er geen *Urgentieprogramma Randstad* zijn geweest. Daarom is per 1 januari 2008 een nieuwe vorm noodzakelijk.

Wij stellen u een nieuwe vorm van coördinatie voor, die niet wordt vastgelegd in enige formele regeling. Centraal staat de uitvoering van het Urgentieprogramma Randstad (UPR), waarbij elk van de 33 projecten wordt getrokken door een bestuurlijk duo uit rijk en regio. Deze projecten staan nu centraal in de ontwikkeling van de Randstad. Minister Eurlings, verantwoordelijk voor de uitvoering van het UPR, heeft aangekondigd dat hij enkele malen per jaar van gedachten wil wisselen met een vertegenwoordiging van de gezamenlijke randstadbesturen. Tweemaal per jaar gebeurt dat in het meer projectgerichte MIRT-overleg, waarvoor de randstadbesturen worden uitgenodigd. Een of tweemaal per jaar wil hij van gedachten wisselen over de voortgang en eventuele aanpassing van het UPR als geheel.

Samen met de jaarlijkse brede Randstadconferentie in het kader van het Urgentieprogramma zullen deze bijeenkomsten voldoende bestuurlijke binding moeten bieden om de gezamenlijke ambities voor de ontwikkeling van de Randstad met kracht te blijven nastreven.

... aangevuld met Almere...

Het bestuur vindt het wenselijk vanaf heden de gemeente Almere als volwaardig deelnemer te betrekken bij de bestuurlijke samenwerking. De gemeente heeft in verschillende projecten en programma's (zie bijvoorbeeld het *Urgentieprogramma Randstad*) een belangrijke rol. Almere is bovendien qua omvang nu reeds de vijfde gemeente binnen de Randstad. Het waarnemerschap van de gemeente in het huidige bestuur kan daarom worden omgezet in een reguliere deelname aan randstadbrede activiteiten.

.... gecoördineerd door de 13 secretarissen.

De 13 secretarissen van de randstadoverheden zijn vanaf 1 januari 2008 verantwoordelijk voor de ambtelijke ondersteuning van Randstadbrede overleggen, zoals die ten behoeve van het UPR. Zij houden tevens overzicht over de verdere ontwikkelingen en nemen het initiatief als zij zien dat de belangen van de Randstad actie vragen. Ook zorgen zij ervoor dat er een aanspreekpunt is voor vragen over en aan de Randstad als geheel, houden een website met informatie over de Randstad in stand en geven in ieder geval in de jaren 2008 en 2009 opdracht voor het opstellen van de jaarlijkse Randstadmonitor. De (bescheiden) kosten die daarmee gemoeid zijn worden door de dertien overheden gedeeld.

De huidige inhoudelijke taken van het bureau

De opheffing van Regio Randstad vereist nadere afspraken over de taken en activiteiten die momenteel bij het bureau onder handen zijn.

Voor de onderwerpen die samenhangen met het *Urgentieprogramma Randstad* zijn hiervoor de belangrijkste afspraken al weergegeven. In dat kader hebben ook de activiteiten rond Randstad 2040 een plaats gekregen als project. De coördinatie en ondersteuning van de Europa-activiteiten van de provincies in Brussel zal vanaf 1 januari 2008 worden overgenomen door de provincies zelf. Voor de internationale promotie via het Holland Business Promotion Office zijn voor de komende jaren al de nodige bestuurlijke afspraken gemaakt.

Het bestuur hecht er aan dat er specifieke aandacht blijft bestaan voor de ontwikkeling van het Randstadbrede spoorstelsel, zowel voor de verbindingen tussen de steden als de (inter)nationale aantakking. Aan de bestuurlijke trekker van het UPR-project *Eén OV-systeem*, de heer Verbeek, zal worden gevraagd dit aandachtsveld bij zijn werk te betrekken.

Voor het overige worden de taken van het bureau waar mogelijk per 1 januari 2008 beëindigd.

3. Opheffing en liquidatie: gevraagde besluiten

In art. 35 van de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Randstad is de opheffing geregeld. De gemeenschappelijke regeling is in 2002 aangegaan door de raden, colleges van Burgemeester en Wethouders en burgemeesters van de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht, door Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de commissarissen van

de Koningin van/in de provincies Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht en Flevoland en door de algemeen besturen van Stadsregio Amsterdam, Stadsregio Rotterdam, Stadsgebied Haaglanden en Bestuur Regio Utrecht. Formeel dienen deze organen te besluiten tot opheffing van Samenwerkingsverband Randstad. Als de helft van de deelnemers een besluit tot opheffing heeft genomen wordt de regeling per 1 januari van het daaropvolgende jaar opgeheven.

Deze besluiten kunnen echter pas worden genomen nadat het algemeen bestuur daarover zijn mening heeft gegeven. In een liquidatieplan worden vervolgens de financiële en personele gevolgen geregeld. Dit wordt vastgesteld door het algemeen bestuur, nadat de deelnemende overheden zijn gehoord.

Het bestuur van Regio Randstad zal het voorstel tot opheffing van de regeling schriftelijk voorleggen aan het algemeen bestuur. In december zal het algemeen bestuur eveneens schriftelijk om instemming met het liquidatieplan worden gevraagd.

Een ontwerp van het liquidatieplan is bijgevoegd. De kern daarvan is de bepaling dat de uitvoering van de liquidatie na 1 januari 2008 wordt neergelegd bij de provincie Utrecht – waar het personeel formeel in dienst is – en de kosten van de liquidatie worden gedragen door de twaalf deelnemers. De kosten van de liquidatie in 2008 zullen overigens vooral van personele aard zijn. Verplichtingen van materiële aard kunnen tijdig worden beëindigd of binnen het beschikbare budget worden opgenomen in de jaarrekening 2007. De personele kosten kunnen in dit stadium nog niet nauwkeurig worden begroot. Gezien de beoogde snelheid in de uitvoering en het gewenste globale inzicht in de kosten is toch nu al een liquidatieplan opgesteld.

Ik verzoek u te bewerkstelligen dat de opheffingsbesluiten, alsmede de opvatting van de daartoe bevoegde organen over het liquidatieplan vóór 1 december 2007 aan de secretaris worden bekendgemaakt, zodat het algemeen bestuur de besluiten en zienswijzen van de deelnemers bij de schriftelijke besluitvorming over het liquidatieplan kan betrekken. Parallel hieraan zal het algemeen bestuur in de gelegenheid worden gesteld zijn opvatting over het opheffingsvoorstel te geven.

Met vriendelijke groet,

J. Franssen,
voorzitter